

Barierę w biznesie

EDYCJA 2024

Wyniki badania International Business Report
prowadzonego przez Grant Thornton

Czerwiec 2024

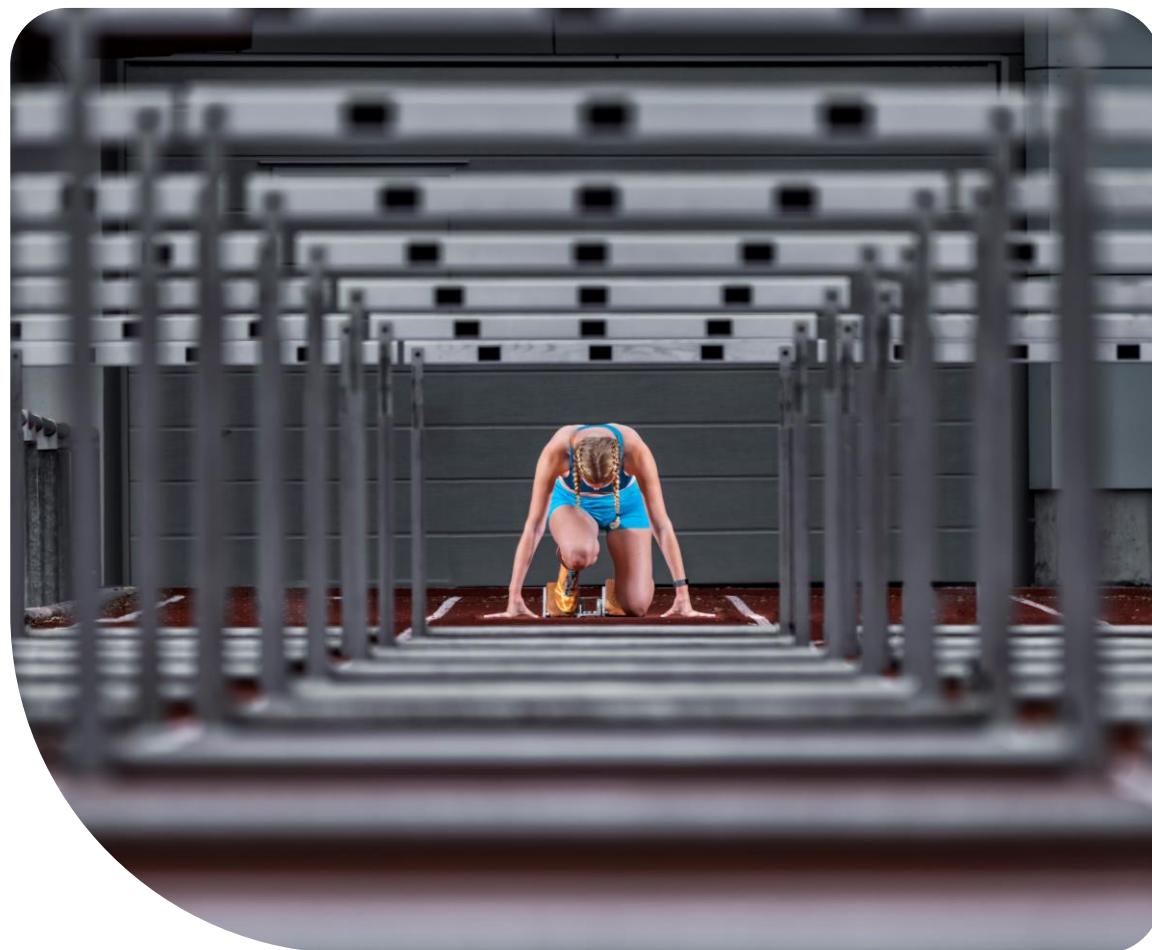
Wprowadzenie

Co nęka polski biznes

Aby gospodarka mogła się rozwijać, a wraz z nią mógł zwiększać się dochód obywateli, muszą przede wszystkim rozwijać się działające w Polsce przedsiębiorstwa. To jak szybko rosną zależy, w dużej mierze od tego, jakie przeszkody napotykają na swojej drodze. Często to właśnie bariery w większym stopniu determinują rozwój danej firmy, niż ewentualne napotykane przez nią okazje biznesowe.

Właśnie dlatego od 2019 roku Grant Thornton na świecie rozpoczął cykl monitorowania barier ograniczających rozwój biznesu. Pytamy średnie i duże firmy w 32 najważniejszych gospodarkach świata o siedem czynników, które mogą ograniczać rozwój firm. Badaniem objęta została również Polska. Jakie bariery doskwierają polskim przedsiębiorstwom? Jak wypadamy na tle świata?

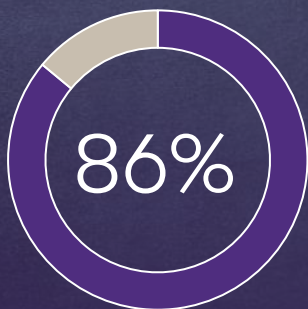
Zapraszamy do lektury!

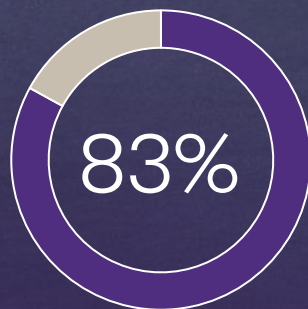
Bariery w biznesie 2024

Wykres 1. Odsetek średnich i dużych firm w Polsce, które w tegorocznej edycji badania wskazały dany czynnik jako „silną” bądź „bardzo silną” barierę w rozwoju

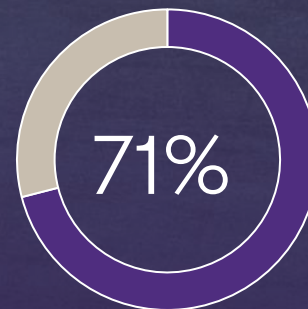
1. Koszty pracy

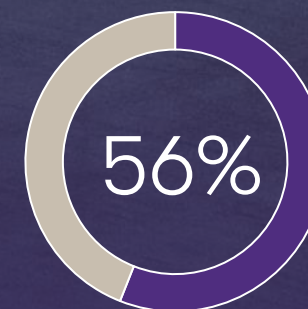
2. Ceny energii

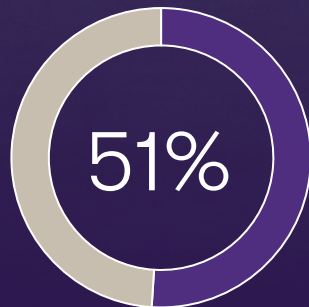
3. Niepewność ekonomiczna

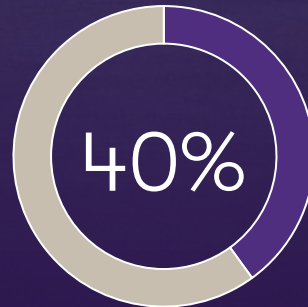
4. Biurokracja

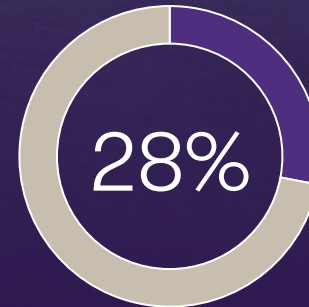
5. Brak wykwalifikowanych pracowników

6. Brak zamówień

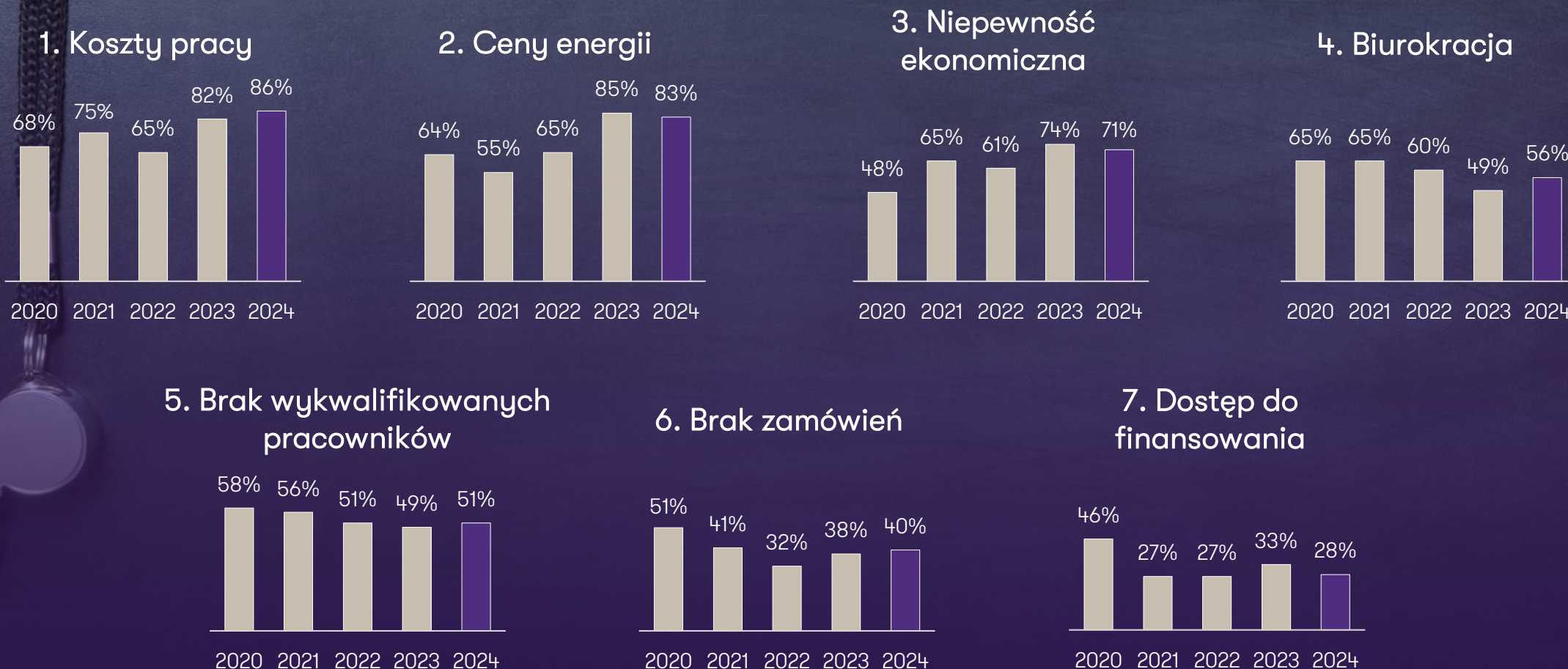

7. Dostęp do finansowania

Barier w biznesie 2024

Wykres 2. Odsetek średnich i dużych firm w Polsce, które w czterech ostatnich edycjach badania wskazały dany czynnik jako „silną” bądź „bardzo silną” barierę w rozwoju

Wysokie koszty pracy będą barierą przez lata

Najważniejszą barierą rozwoju, na którą wskazują średnie i duże firmy w Polsce są koszty pracy. Ten wynik nie jest zaskoczeniem w kontekście silnych podwyżek płacy minimalnej w roku bieżącym i w latach poprzednich, którym towarzyszyła presja płacowa na większości szczebli „drabiny wynagrodzeń”, będąca pokłosiem rekordowo niskiej stopy bezrobocia.

Biorąc pod uwagę sytuację demograficzną – ciągły odpływ netto pracowników z rynku pracy – bariera wysokich kosztów pracy prawdopodobnie również w kolejnych latach będzie królować w podobnych zestawieniach. Odpowiedzią przedsiębiorstw powinno być zwiększanie efektów skali poprzez inwestycje w automatyzację i robotyzację, wychodzenie na rynki zagraniczne oraz konsolidowanie wokół siebie mniejszych graczy.

dr Marcin Mrowiec
Główny ekonomista
Grant Thornton

Bariera #1

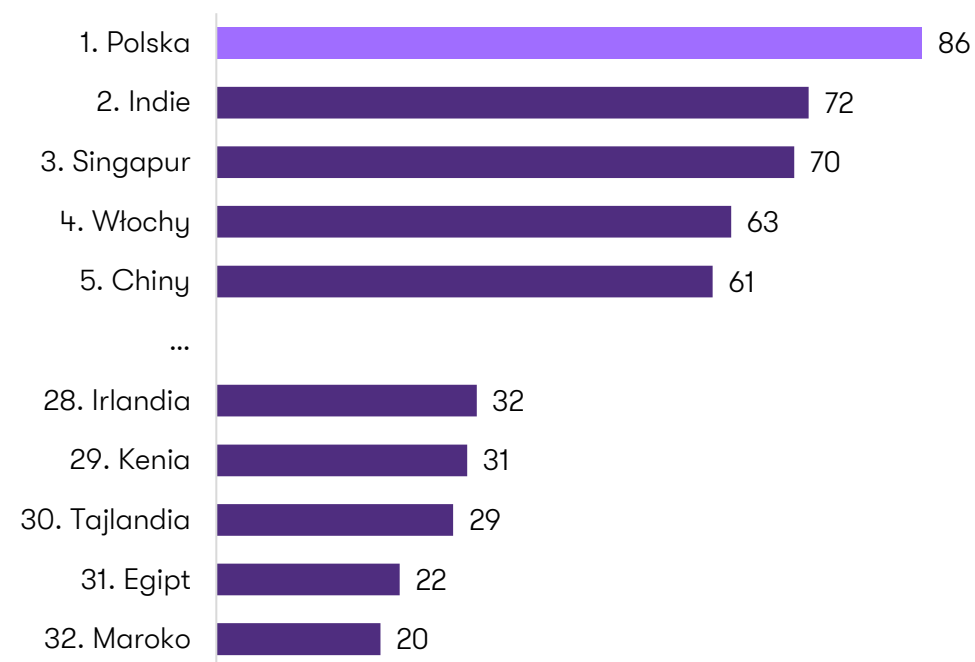
Koszty pracy

Wśród kluczowych barier hamujących rozwój biznesu w Polsce na pierwsze miejsce wróciły w tym roku koszty pracy – wskazało na nie aż 86% ankietowanych przedsiębiorców.

Napięta sytuacja na rynku pracy w połączeniu z wysokimi wskaźnikami inflacji zaowocowała w 2023 r. wzrostem płac - w ujęciu nominalnym wynagrodzenia Polaków wzrosły o 12,5 proc., a dynamika podwyżek była dwucyfrowa przez wszystkie 12 miesięcy. Także w roku 2024 płace powinny rosnąć w dwucyfrowym tempie – nasza prognoza zakłada wzrost o 10,2%. Prócz tego będziemy mieli do czynienia ze znacznymi wzrostami płac w sektorze publicznym (średnio 20%) oraz dwukrotną podwyżką płacy minimalnej.

Nic więc dziwnego, że przedsiębiorcy właśnie koszty pracy wskazali jako najbardziej uciążliwą barierę hamującą rozwój biznesu – deklaruje tak 86% badanych, z czego 34% postrzega ją jako „bardzo silną” przeszkodę. Polska wyróżnia się pod tym względem na tle wszystkich 32 przebadanych krajów - znacznie przekracza średnią dla całej grupy, która wyniosła 48%, a także dla państw europejskich - na poziomie 51%.

Wykres 3. Odsetek średnich i dużych firm w Polsce, które wskazały **KOSZTY PRACY** jako „silną” bądź „bardzo silną” barierę w rozwoju (w proc.)

Bariera #2

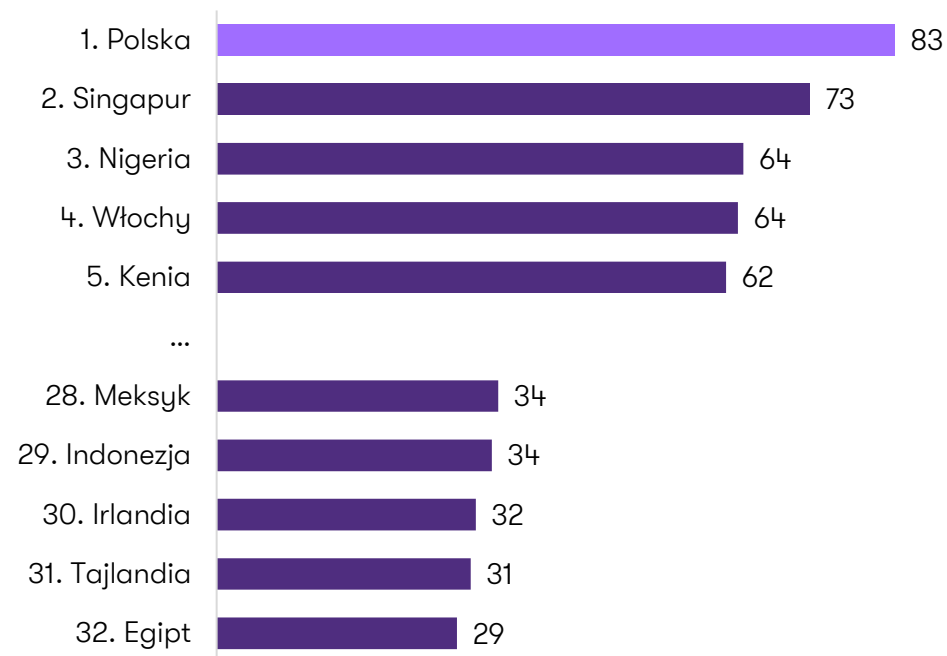
Ceny energii

Drugą najbardziej dokuczliwą barierą odczuwaną przez polskie firmy są ceny energii – jako „silną” lub „bardzo silną” przeszkodę w rozwoju wskazało ją 83% ankietowanych.

Mimo, że od czasu kryzysu energetycznego z 2022 r. ceny energii wyraźnie spadły, to nadal utrzymują się na wysokim poziomie. Część przedsiębiorców może liczyć na limity ustalone w ramach maksymalnych cen energii elektrycznej czy wsparcie w ramach programów rządowych. Nasze badanie pokazuje jednak, że ceny energii nadal spędzają przedsiębiorcom sen z powiek i są drugą najczęściej wymienianą barierą w prowadzeniu biznesu – deklaruje tak 83% badanych (połowa z nich określa tę barierę jako „bardzo silną”), oznacza to spadek o jedynie 2 pkt. proc. w stosunku do roku ubiegłego.

Także pod tym względem polscy przedsiębiorcy wybijają się na tle firm przebadanych na świecie i w Europie. W ramach tej bariery średnia na świecie wynosiła 51% natomiast wśród europejskich odpowiedników – 55%.

Wykres 4. Odsetek średnich i dużych firm w Polsce, które wskazały **CENY ENERGII** jako „silną” bądź „bardzo silną” barierę w rozwoju (w proc.)

Bariera #3

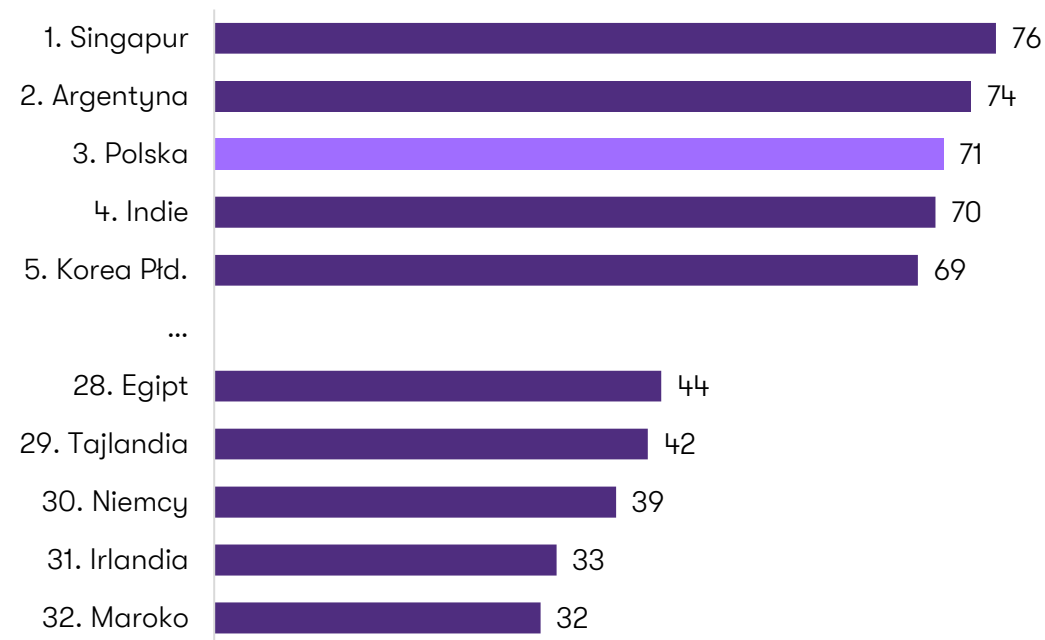
Niepewność ekonomiczna

Na miejscu trzecim wśród barier w rozwoju firm w Polsce znalazła się ponownie niepewność ekonomiczna, którą odczuwa blisko trzy czwarte zarządzających firmami.

Mimo, że polscy przedsiębiorcy w ostatnich latach musieli nauczyć się funkcjonowania w warunkach podwyższonej niepewności – najpierw w związku z epidemią COVID-19, a następnie w cieniu działań zbrojnych toczących się za naszą wschodnią granicą – to nadal na ich decyzje rozwojowe mocno wpływa potencjalna niestabilność otoczenia gospodarczego. Nasze prognozy zakładają, że rok 2024 przyniesie przyspieszenie wzrostu polskiej gospodarki, napędzane głównie konsumpcją prywatną, a w II połowie roku jest nadzieja na ożywienie inwestycji. Nie znikają jednak zagrożenia ekonomiczne związane z wojną w Ukrainie i cenami surowców, a także decyzjami głównych banków centralnych w obliczu wysokiej inflacji i trudnej sytuacji geopolitycznej.

W konsekwencji 71% właścicieli i zarządzających firmami w Polsce wskazało niepewność ekonomiczną jako „silną” lub „bardzo silną” barierę, a wśród grupy badanych państw wyprzedziły nas jedynie Singapur i Argentyna. Średnia dla wszystkich ankietowanych wyniosła 55%, a w przypadku krajów europejskich – 53%.

Wykres 5. Odsetek średnich i dużych firm w Polsce, które wskazały **NIEPEWNOŚĆ EKONOMICZNĄ** jako „silną” bądź „bardzo silną” barierę w rozwoju (w proc.)

Bariera #4

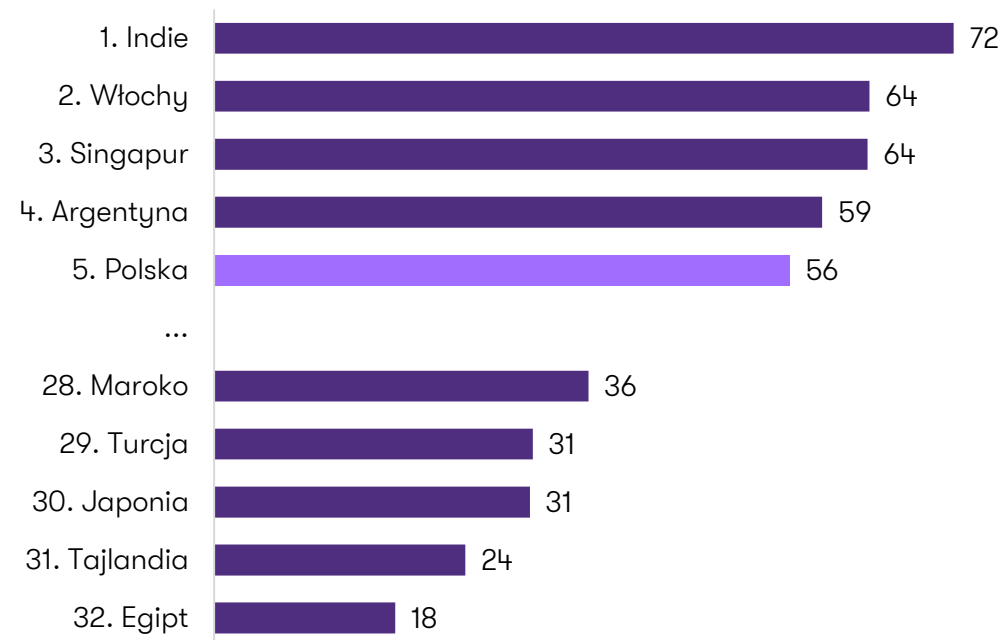
Biurokracja

Na czwartym miejscu wśród głównych hamulców w polskim biznesie znalazła się biurokracja. Odsetek wskazujących na nią firm zwiększył się w ciągu roku o 7 pkt. proc.

Biurokracja od lat stanowi jedną z kluczowych barier wskazywanych przez polskie firmy. Patrząc na statystyki trudno się dziwić - w 2023 r. wprowadzone zostały 1604 modyfikacje przepisów regulujących działalność gospodarczą, natomiast uchylono jedynie 41 takich regulacji. Przepisy gospodarcze wprowadzone są także coraz szybciej – w 2023 r. vacatio legis dla ustaw podatkowych skróciło się do rekordowych 31 dni. Zarządzający polskimi firmami nie mogą w swoich kalkulacjach pominąć także zmian zachodzących na polskiej scenie politycznej – po jesiennych wyborach władzę przejęła nowa koalicja rządząca, a taki scenariusz oznacza możliwość wprowadzania kolejnych zmian w ustawach gospodarczych istotnych dla codziennego funkcjonowania przedsiębiorstw.

Być może właśnie z tego powodu biurokracja zanotowała najmocniejszy wzrost wśród barier w biznesie – odsetek deklarujących ją firm wzrósł do 56% z 49% rok wcześniej i uplasował Polskę w pierwszej piątce wśród wszystkich badanych krajów.

Wykres 6. Odsetek średnich i dużych firm w Polsce, które wskazały BIUROKRACJĘ jako „silną” bądź „bardzo silną” barierę w rozwoju (w proc.)

Bariera #5

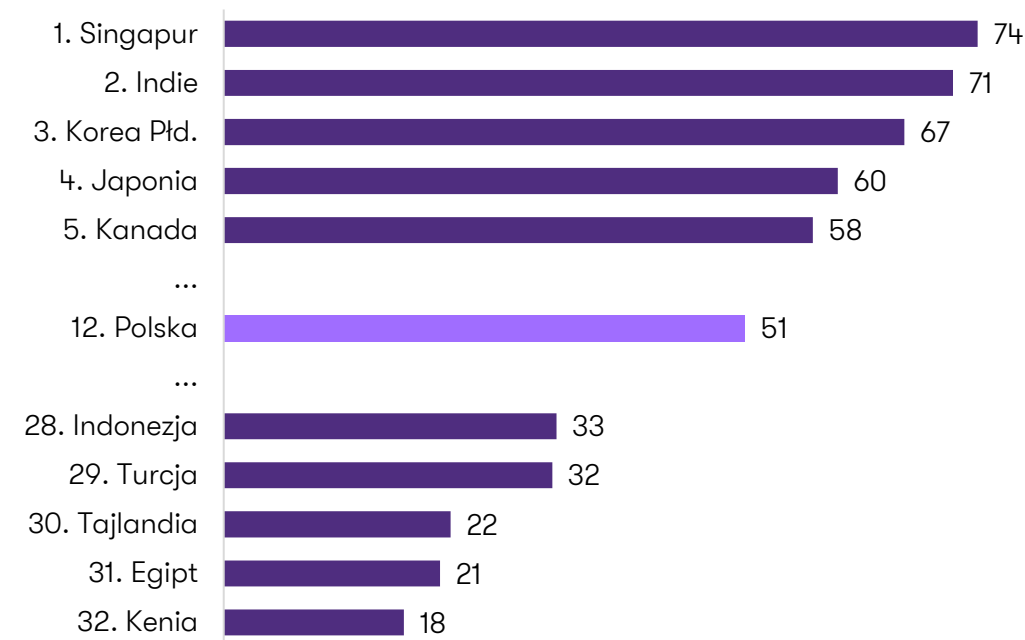
Brak wykwalifikowanych pracowników

Mimo, że pracodawcy planują na 2024 r. wzrost zatrudnienia w swoich firmach i nie są tak chętni do zwolnień co rok wcześniej, to nadal narzekają na brak wykwalifikowanych pracowników na rynku.

Nasze badanie International Business Report pokazało pozytywny zwrot w nastrojach pracodawców, którzy w przeciwieństwie do roku 2023 r., zaczęli przede wszystkim myśleć o tworzeniu miejsc pracy w swoich firmach (więcej w naszym raporcie [Pensje i zatrudnienie – plany firm na 2024 r.](#)). Nadal dostrzegają jednak istotny problem z dostępnością odpowiednich kandydatów na stanowiska w swoich firmach. Być może właśnie z tego powodu jedynie co dziesiąta firma planuje zwolnienia. Większą wartością wydaje się w obecnej sytuacji zatrzymanie przeszkolonych i wdrożonych do swoich obowiązków pracowników niż szukanie nowych osób. Tym bardziej, że dodatkową przeszkodą może być po prostu brak dostępnych na rynku pracy kandydatów.

Brak wykwalifikowanych pracowników postrzega jako „silną” lub „bardzo silną” barierę połowa przebadanych w Polsce przedsiębiorstw. Średnia w grupie 32 przebadanych państw wynosi 47%, a wśród państw europejskich – 49%.

Wykres 7. Odsetek średnich i dużych firm w Polsce, które wskazały **BRAK WYKWALIFIKOWANYCH PRACOWNIKÓW** jako „silną” bądź „bardzo silną” barierę w rozwoju (w proc.)

Bariera #6

Brak zamówień

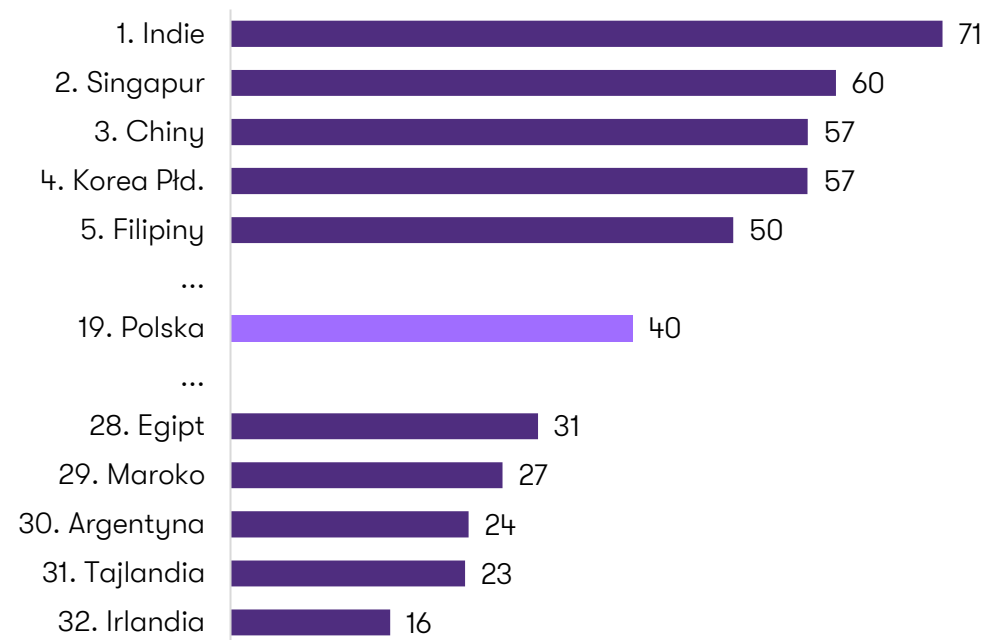
Nieznacznie urósł odsetek firm, które mówią o braku popytu jako istotnej barierze w rozwoju. Niemniej temat ten nadal pozostaje jedną z mniejszych bolączek polskich przedsiębiorców.

Trend wzrostowy w przypadku tej bariery rozpoczął się już w ubiegłym roku, ale biorąc pod uwagę zawirowania gospodarcze, na jakie narażone były w ostatnim czasie polskie przedsiębiorstwa, można uznać za pozytywne, że w większym stopniu nie wpłynęły one na popyt na ich produkty i usługi.

Prognozowane na 2024 r. odbicie we wzroście PKB oraz ożywienie w inwestycjach, powinno wspierać przedsiębiorstwa w liczbie realizowanych zleceń. Z drugiej strony, perspektywy gospodarcze naszych głównych partnerów handlowych nie są już tak optymistyczne, co może studzić popyt na produkty i usługi polskich eksporterów.

Wśród krajów, które wzięły udział w badaniu, Polska znalazła się w przypadku tej bariery na dość odległej, bo 19. pozycji. Brak zamówień okazuje się dużo większym wyzwaniem dla przedsiębiorców z Azji, którzy zdominowali czołówkę zestawienia. Nasz wynik jest natomiast nieznacznie wyższy niż średnia dla krajów europejskich (39%).

Wykres 8. Odsetek średnich i dużych firm w Polsce, które wskazały **BRAK ZAMÓWIEŃ** jako „silną” bądź „bardzo silną” barierę w rozwoju (w proc.)

Bariera #7

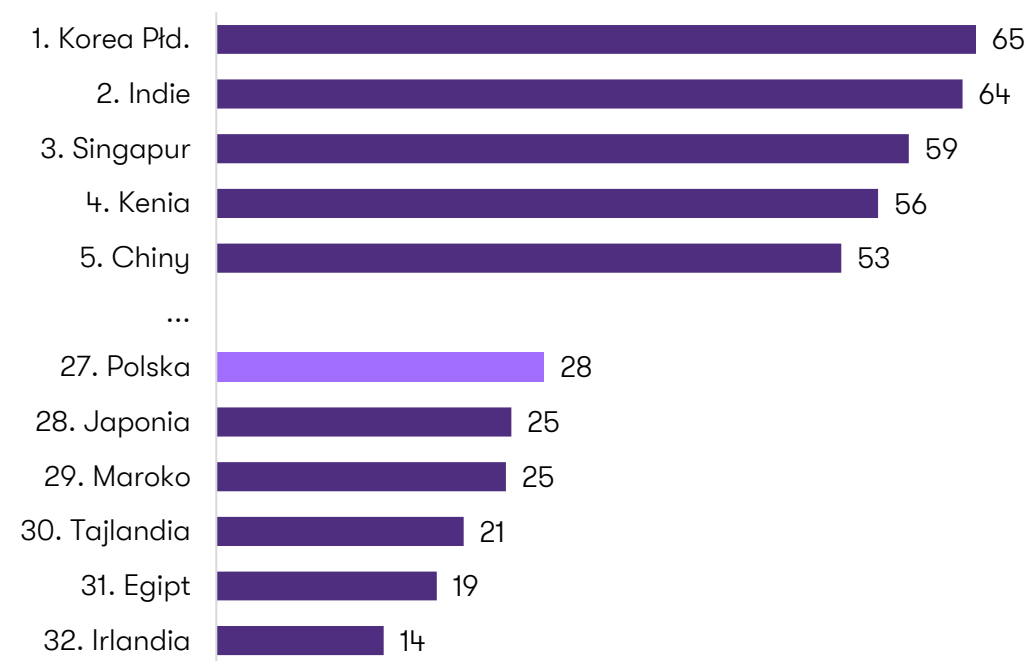
Dostęp do finansowania

Najmniej dokuczliwą barierą w odczuciu polskich przedsiębiorców jest dostęp do finansowania. Narzeka na nią jedynie 28% ankietowanych firm, nieco mniej niż przed rokiem.

Od pierwszej edycji naszego badania dostęp do finansowania wskazywany jest jako najmniej dokuczliwa bariera w rozwoju biznesu. Nie inaczej jest także w tym roku. Na korzyść przedsiębiorców wpływa rozwinięty rynek instrumentów finansowych, stabilizacja WIBOR-u oraz spadek inflacji, dzięki czemu firmom łatwiej jest planować nowe przedsięwzięcia finansowane długiem. Korzystnie na ogólny koszt finansowania wpływają także ulgi i dotacje, a przedsiębiorcy szykują się również na napływ środków z KPO. Firmy dysponują także zapasem gotówki – ponad 1/3 zarządzających biorących udział w badaniu deklarowała bowiem, że tegoroczne inwestycje sfinansuje ze środków własnych.

W konsekwencji, wśród grupy 32 państw biorących udział w badaniu, Polska plasuje się w dole stawki jeśli chodzi o tę barierę. Znajdujemy się także znacznie poniżej średniej światowej na poziomie 39% oraz średniej państw europejskich na poziomie 35%.

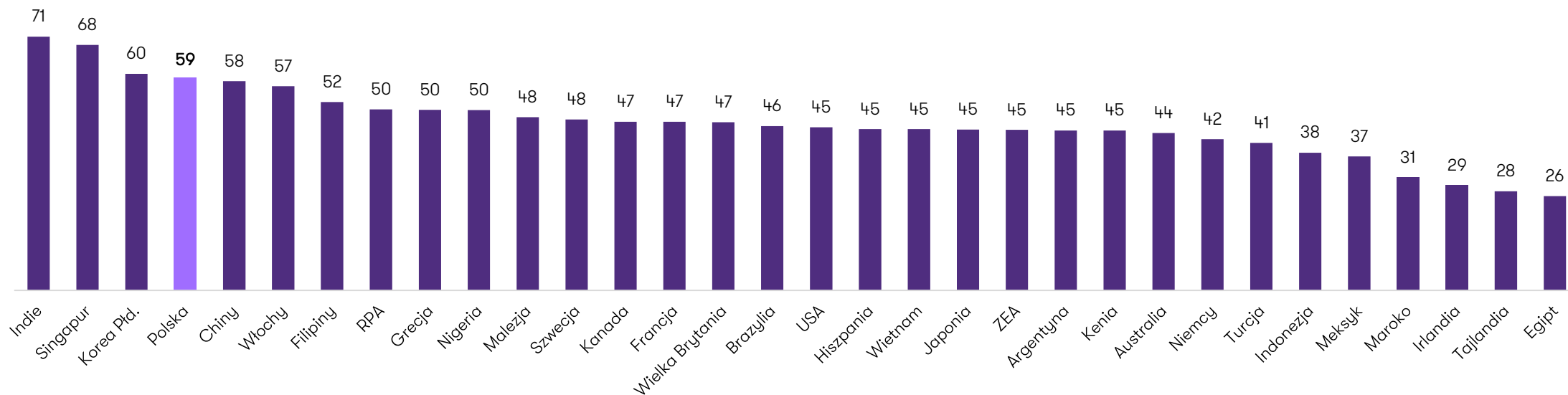
Wykres 9. Odsetek średnich i dużych firm w Polsce, które wskazały **DOSTĘP DO FINANSOWANIA** jako „silną” bądź „bardzo silną” barierę w rozwoju (w proc.)

Polskie bariery nie słabną

Choć perspektywy wzrostu polskiej gospodarki kreślone przez światowe instytucje wyglądają dość optymistycznie na tle Europy i świata, to Polska nadal wypada negatywnie w naszym badaniu barier rozwojowych, plasując się na 4. pozycji wśród wszystkich przebadanych krajów. Po wyciągnięciu średniej arytmetycznej ze wszystkich siedmiu analizowanych obszarów, okazuje się, że w Polsce blisko 2/3 średnich i dużych firm postrzega je jako istotne hamulce rozwojowe. W ten sam sposób liczona średnia dla wszystkich 32 badanych państw wynosi 47%, podobnie wygląda to także w przypadku grupy krajów europejskich. Warto przy tym zauważyć, że zarówno na świecie, jak i w Europie odczuwalność barier rok do roku spadła (o odpowiednio 3 pkt. proc. i 2 pkt. proc.), podczas gdy w Polsce nie uległa w tym czasie zmianie.

Wykres 10. Średni wynik dla wszystkich siedmiu zaproponowanych w badaniu barier (w proc.)

Walka z barierami może wyjść firmom na dobre

Rok 2024 jest kolejnym rokiem z rzędu, w którym rynek poddaje przedsiębiorców w Polsce sprawdzianowi z zarządzania.

I to zarówno w perspektywie strategicznej, jak i na bieżąco podejmowanych działań operacyjnych. Wysokie koszty pracy i nadal silna presja płacowa, wysokie koszty energii, niestabilna sytuacja geopolityczna i generalna niepewność o przyszłość koniunktury gospodarczej wywołują uzasadnione obawy przedsiębiorców i menedżerów, wymuszając na nich adekwatne działania. Pracując z przedsiębiorcami na co dzień, widzimy, że nie pozostają oni bierni i dostosowują swoje strategie i taktyki. Są to zarówno strategie ucieczki do przodu, jak i adaptacyjne, reorganizacje i restrukturyzacje.

W ciągle zmieniającej się rzeczywistości, oprócz działań w obszarze zmiany modelu biznesowego, strategii działania, kosztów, przychodów, zarządzania marżą, ważne są kompetencje ludzi, którzy zarządzają biznesami – zdolność przewidywania, zdolność do adaptacji, odporność, uważność, elastyczność, podejmowanie decyzji w warunkach niepewności, zdolność do komunikowania i zarządzania zmianą.

Dla wielu firm przeciwdziałanie barierom może być dodatkowym impulsem rozwojowym. Poszukiwanie innowacji, usprawnień czy nowych szans rynkowych może sprawić, że przedsiębiorcy nie tylko skutecznie pokonają nękające ich bariery, ale wręcz wejdą na wyższy poziom. Czas kryzysu to bowiem czas refleksji strategicznej, a taka refleksja może wyjść firmie tylko na dobre.

Małgorzata Kuik
Partner
Business Consulting

O badaniu

Badanie opisane w niniejszym raporcie prowadzone na zlecenie Grant Thornton International w ramach cyklu International Business Report. Co roku realizowane jest wśród 10 tys. właścicieli lub członków zarządu średnich i dużych przedsiębiorstw na świecie.

W Polsce od 2020 r. badanie prowadzone jest metodą CATI (wywiady telefoniczne) przez firmę Biostat, co roku wśród właścicieli i członków zarządu 100 średnich i dużych przedsiębiorstw.

Ostatnia edycja badania prowadzona była w I kwartale 2024 r.

Szukasz nowych rozwiązań biznesowych?

Skontaktuj się z nami!

dr Marcin Mrowiec
Główny ekonomista
Grant Thornton
T +48 609 236 208
E Marcin.Mrowiec@pl.gt.com

Małgorzata Kuik
Partner, Business Consulting
Grant Thornton
T +48 603 668 125
E Malgorzata.Kuik@pl.gt.com

Kontakt dla mediów:

Jacek Kowalczyk
Dyrektor Marketingu i PR
Grant Thornton
T +48 505 024 168
E Jacek.Kowalczyk@pl.gt.com

© 2024 Grant Thornton. All rights reserved.

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie mają jedynie charakter ogólny i poglądowy. Nie stwarzają one stosunku handlowego ani stosunku świadczenia usług doradztwa podatkowego, prawnego, rachunkowego lub innego profesjonalnego doradztwa. Przed podjęciem jakichkolwiek działań należy skontaktować się z profesjonalnym doradcą w celu uzyskania porady dostosowanej do indywidualnych potrzeb. Grant Thornton Frąckowiak P.S.A. dołożyło wszelkich starań, aby informacje znajdujące się w niniejszym dokumencie były kompletne, prawdziwe i bazowały na wiarygodnych źródłach. Grant Thornton Frąckowiak P.S.A. nie ponosi jednak odpowiedzialności za ewentualne błędy lub braki w nich oraz błędy wynikające z ich nieaktualności. Grant Thornton Frąckowiak P.S.A. nie ponosi także odpowiedzialności za skutki działań będące rezultatem użycia tych informacji.

O nas

Grant Thornton to jedna z wiodących organizacji audytorsko-doradczych na świecie, obecna w 140 krajach i zatrudniająca ponad 62 tys. pracowników.

W Polsce działamy od 30 lat. Zespół 1000 pracowników wspiera naszych klientów w obszarach takich jak doradztwo podatkowe, finansowe, prawne i transakcyjne, audyt, czy outsourcing kadr i płac oraz outsourcing księgowości.